

foto: Marjolijn Boterenbrood

RAFELRANDEN

Rond 4000 voor Christus was er al landbouw, in 1829 woonden er 96 mensen op 14 boerderijen en begin 21e eeuw is Haarlem Oost een 'gebied in transformatie' ofwel: de omgeving gaat flink op de schop. Zo krijgt de Waarderpolder een fietsroute en een nieuwe brug, komt er nieuwbouw rond de spoorzone en wordt er een park vernieuwd rond een moskee. Reden voor de gemeente om kunstenaar Marjolijn Boterenbrood te vragen die transformatie te gebruiken voor een visie op dit deel van de stad. De weerslag van dit project: *Atlas Haarlem Oost. Artistiek onderzoek als aanjager van stedelijke vernieuwing*, is nu in boekvorm verschenen. Het boek bevat tal van bijzondere kaarten die Boterenbrood samenstelde, bijvoorbeeld van aangetroffen vruchten in het gebied. Daarnaast zijn er bijdragen van andere kunstenaars over economie, ecologie en bevolking. Zo maakten zij enorme billboards met foto's van werknemers van het bedrijventerrein en organiseerden ze wandelingen door het gebied. Omdat het contact met bewoners in de activiteiten centraal stond en dit sociale cohesie bevorderde, was het project waardevol, stellen de deelnemers in de evaluatie. Tegelijkertijd zijn zij zich bewust van de tijdelijkheid van dit succes. Wellicht biedt dit boek hierin uitkomst. Het kan immers als inspiratiebron dienen voor andere Nederlandse transformatiegebieden.

Atlas Haarlem Oost. Artistiek onderzoek als aanjager van stedelijke vernieuwing. Marjolijn Boterenbrood, Renée Borgonjen (red.). ISBN 9789059731196 [episode] www.japsambooks.nl
www.kijkenaarhaarlemoost.nl

→ VRAGEN OVER VROM

→ Waarom verven wij onze daken niet wit? Dat ketst zonlicht af, zo wordt de lucht minder warm en dat scheelt weer een warmtebron.

Meer weerkaatsing van zonlicht is inderdaad een manier om het stijgen van de temperatuur tegen te gaan, al is het effect zeer beperkt. Hooguit is het in het object zelf minder warm. Effectiever is het om de uitstoot van roet te verminderen, omdat dit sneeuw en ijs op de wereld donkerder maakt. Een andere manier om daken te gebruiken, is het plaatsen van zonnepanelen die helpen CO₂-uitstoot te verminderen. Want minder uitstoot van broeikasgassen als CO₂ is de belangrijkste manier om klimaatverandering tegen te gaan.

 → Als ik de bouten van mijn asbesthoudende golfplaten losdraai, een klem om de bout schuif en deze weer vastdraai om er een zonnepaneel op te plaatsen, mag dat dan? In jullie asbestfolder staat dat je asbest niet mag bewerken, maar dat gebeurt zo ook niet.

Het is niet verboden de bout los te schroeven – mits de bout niet wordt verwijderd, vervangen of verplaatst. Men mag echter niet boren of zagen of andere bewerkingen op de asbesthoudende plaat uitvoeren. In de praktijk blijken asbestdaken vaak verweerd. Als u dan zonnepanelen plaatst, kunnen asbestvezels losraken waardoor u de kans loopt deze in te ademen. VROM raadt u aan verweerde asbestplaten te laten vervangen door een gecertificeerd bedrijf. Ook moet bij het plaatsen van de zonnepanelen voldaan worden aan de bouwregelgeving (Bouwbesluit en bouwvergunning). Informeer hiernaar bij uw gemeente. Bij een bedrijfspand gelden bovendien de eisen van het Arbeidsomstandighedenbesluit.

 Postbus 51 geeft antwoord op vragen van burgers, overheden en bedrijven over VROM-beleid: tel. 0800 80 51, e-mail: vrominfo@postbus51.nl of via www.vrom.nl